

vergadering **C43**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 21 oktober 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de overheidssteun aan het proefproject Smart Sporting Cities in Leuven – 212 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het recente rapport van de Nationale Raad voor de Productiviteit – 271 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het verhogen van de productiviteit in Vlaanderen – 305 (2021-2022)	6
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over cyberveiligheid bij Vlaamse ondernemingen – 287 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse PhD Cup en de toegankelijkheid van wetenschappelijk werk – 301 (2021-2022)	13
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de handelskernen in moeilijkheden na de coronacrisis – 319 (2021-2022)	17
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de federale beslissing om het individuele opleidingsrecht uit te breiden – 265 (2021-2022)	19

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de overheidssteun aan het proefproject Smart Sporting Cities in Leuven – 212 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord, ergens te velde.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Live vanop de kathedraal van de democratie. Ik zal me dan ook als misdienaar bestempelen. Maar de technologie staat voor niets. Dat merken we hier ook.

Mijn vraag gaat ook over technologie. De stad Leuven kondigde een project aan waarmee ze gedurende drie jaar het sport- en beweeggedrag van haar inwoners zal monitoren op twee locaties met behulp van slimme camera's. Dit is een proefproject dat past in het project Smart Sporting Cities van Sport Vlaanderen. Zo willen ze te weten komen hoe ze mensen meer kunnen stimuleren om te sporten en te bewegen.

Ik las in de mediamededelingen daarover dat het project ook financieel gesteund wordt door het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Een aantal inwoners en organisaties uitten hun bezorgdheid over de privacygevoeligheid van dit project. De Gegevensbeschermingsautoriteit liet ook al weten dat het een onderzoek opent.

Vooraleer ik mijn vragen stel, treed ik al even in het analysegedeelte van mijn vraag, want het gaat natuurlijk over een smartcityproject. Bij elke slimme toepassing heb je altijd wel enige bezorgdheid omtrent privacy. Als je dingen wilt meten, wilt monitoren, dan heb je daar ontegensprekelijk ook data voor nodig. Die data worden genomen met respect voor de privacy van eenieder en worden geanonimiseerd. Ik ben er zeker van dat dat met dit project ook het geval is.

De vraag is natuurlijk hoe ver je als overheid gaat om dingen te monitoren en te meten. Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat als schepen van Smart Cities in mijn gemeente ook doe, maar daar houden we toch altijd een soort van morele grens om niet tot in het oneindige mensen met camera's in de gaten te houden en niet elk menselijk gedrag te monitoren. Wij denken dat, als je dat doet, je uiteindelijk wel in een soort van bigbrothermaatschappij gaat leven, en dat moeten we voorkomen, denk ik. Ik had graag uw mening daarover eens gehoord, naar aanleiding van dit project, maar het gaat dus ruimer.

Op welke manier ondersteunt VLAIO dit project? Hoe zal de privacy gewaarborgd blijven? Zal VLAIO meewerken aan het onderzoek van de Gegevensbeschermingsautoriteit? Hoe waardeert u het opzet en de doelstellingen van dit project? Hoe kunnen we nadenken over waar de grenzen liggen bij zaken die door de Vlaamse overheid worden gesteund vanuit Smart Cities op het vlak van monitoren van personen in het dagelijkse leven met als doel data te vergaren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het pilootproject Smart Sporting Cities is een gezamenlijk initiatief van Sport Vlaanderen en de stad Leuven. Zij willen met dit initiatief de dataverzameling en kennisontwikkeling over sport en bewegen op lokale schaal optimaliseren. Dat doen ze met behulp van 'internet of things'-toepassingen, dus zonder gebruik te maken van wearables of smartphones van individuele sporters.

Het is ook een PIO-project. Het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten, u zeer welbekend, heeft tot doel om de omvangrijke koopkracht van de Vlaamse overheid en van de bredere publieke sector in Vlaanderen strategisch in te zetten. Het PIO is in dezen niet de initiatiefnemer, dat zijn Sport Vlaanderen en de stad Leuven. Het is niet aan het PIO om zich in de plaats te stellen van de initiatiefnemers om de opportuniteit van het project te beoordelen. Ze maken gewoon gebruik van het PIO.

Het PIO begeleidt andere overheden en publieke organisaties bij innovatieve aanbestedingsprojecten en cofinanciert innovatieaankopen a rato van maximaal 50 procent, op voorwaarde ze voldoende relevant en innovatief zijn. Daarnaast voorziet het PIO in gespecialiseerde consultants.

In dit project heeft het PIO Sport Vlaanderen en de stad Leuven ondersteund bij het voorbereiden van de aankoop. Hiertoe werd Addestino Innovation Management aangesteld voor een totaalbedrag van 33.698,5 euro, inclusief btw. Daarnaast heeft het PIO ook de overheidsopdracht zelf gefinancierd voor een bedrag van 99.220 euro, inclusief btw. Die opdracht werd gegund aan Cronos Public Services.

De privacy was voor de initiatiefnemers, stad Leuven en Sport Vlaanderen, zeer belangrijk. Dat was ook voor een stuk uw vraag. Het was ook een voorwaarde voor begeleiding en financiële ondersteuning vanuit het PIO.

In de voorziene opstelling gebeurt de verwerking van de camerabeelden naar telgegevens met behulp van artificiële intelligentie niet op een centrale server in een cloud, maar wel op een edge-processor, ter plaatse in de proeftuin. Ik zie geen reactie, collega Vande Reyde, maar dat betekent waarschijnlijk dat dit bij u niet noodzakelijk meer een belletje doet rinkelen dan bij mij.

Wat betekent het in concreto? De gemaakte beelden zullen dus niet opgeslagen of benut worden voor de training van de beeldverwerkingsalgoritmes. Alleen algemene, geaggregeerde en onverwerkte gegevens worden opgeslagen, bijvoorbeeld het type van sportactiviteit of de tijdsduur van het bezoek aan de proeftuin. Wat er wordt opgeslagen is dus bijvoorbeeld dat iemand er vijftien minuten voetbal heeft, of dertig minuten jogged. That's it. Niet meer, niet minder.

Wat met de Gegevensbeschermingsautoriteit? De opstelling wordt nu ook opgevolgd door de Gegevensbeschermingsautoriteit, die mee over de conformiteit van de opstelling van de privacywetgeving waakt. De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft inderdaad een aantal vragen gesteld aan de stad Leuven, en zal na ontvangst van de antwoorden beslissen of verder onderzoek nodig is of niet.

Het zijn Sport Vlaanderen en Leuven die, weliswaar met afstemming met het PIO, de antwoorden bezorgen.

Hoe waardeert u dit zelf? Ik vind het doel zeer interessant. De huidige data die Sport Vlaanderen verzamelt aan de hand van steekproeven, zijn voor hen daartoe onvoldoende accuraat en fijnmazig.

Het PIO stond ervoor in dat de aanbesteding grondig is voorbereid. Er zijn dan twee types van hardware-oplossingen naar boven gekomen: sensoroplossingen en cameraoplossingen. Die hebben elk hun eigen voor- en nadelen. Maar eigenlijk liet het bestek de ruimte om zelf een oplossing aan te reiken.

Het was precies de opdracht voor de aanbidders om ook op het vlak van privacy performant en veilig te zijn, en performant en veilig te gaan monitoren. In het bestek zelf was de beveiliging van persoonsgegevens daarom een specifiek gunningscriterium. Het kan dus niet gegund worden zonder op dat vlak 'à jour' te zijn.

Besluitend is het PIO zeer terecht voorzichtig in zijn ondersteuning voor dit project, door die privacy net als gunningscriterium op te nemen. Ik denk dat het een goede zaak is dat de Gegevensbeschermingsautoriteit die pilootopstelling opvolgt en onafhankelijk de conformiteit van de regelgeving mee bewaakt.

Het spreekt ook voor zich dat als de Gegevensbeschermingsautoriteit op het gebied van privacy aandachtspunten formuleert, die meegenomen zullen worden – indien mogelijk ook graag naar toekomstige projecten van het PIO en andere smartcity-projecten.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik heb goed het formele kader gehoord. En ik ga ermee akkoord dat het project op zich nuttig kan zijn. Ik ga er ook mee akkoord dat alle grendels van de privacy en alle medewerking aan dat onderzoek in orde zijn. Dus rond dit project lijkt alles mij wel oké.

Maar ik denk wel dat we in het parlement eens een grondige discussie moeten voeren – en dat gaat dan verder dan dit project alleen – over tot waar we willen gaan met dergelijke projecten, die de inzet van technologie en het vergaren van data inhouden. Ik denk dat iedereen wel aanvoelt dat het op de grens ligt van wat eigenlijk het evenwicht is tussen privacy en nuttige info voor beleidsmatige doelstellingen. Als we hierin verder gaan, zouden we in principe ook iedereen die ergens binnenkomt in een gebouw, iedereen die in de supermarkt gaat winkelen, iedereen die op het openbaar vervoer stapt, eindeloos in de gaten kunnen houden. Zelfs met de veronderstelling dat het volgens het huidige privacykader perfect zou kunnen, dat het volledig geanonimiseerd is, en dat er enkel metadata uitgehaald worden, zoals bijvoorbeeld hoe een persoon zich beweegt, of hij de appels of de peren vastneemt, en dergelijke, merken we toch dat we hier op een hellend vlak zitten, en dat dit goed in de gaten gehouden moet worden.

Ik denk dat dit niet opgelost kan worden binnen één overheidsdienst of agent-schap, maar dat we hier in het parlement rond privacy verder een kader moeten aftoetsen, over hoever we daar als samenleving willen gaan. Daar kan voort-schrijdend inzicht in zijn. Misschien kunnen we daar over tien jaar volledig anders over denken dan we vandaag doen. Maar we merken toch wel dat de nood er is om duidelijk af te bakenen tot hoever het vergaren van data – ook in door de Vlaamse overheid gesteunde projecten – gerekt kan worden.

Ik sluit af met te zeggen dat dit, gegeven de evolutie – de opkomst van artificiële intelligentie, binnenkort de doorbraak van 5G – een zeer relevant thema zal zijn. Mijn oproep – dat is niet specifiek een vraag naar u, want u hebt een direct antwoord gegeven – is ook wel naar de collega's. Misschien moeten we eens de handen in elkaar slaan, meerderheid en oppositie, om via deze commissie, of met verenigde commissies, werk te maken van een verdere verfijning van het kader. Ik zeg het nogmaals: gegeven de huidige privacyregels die *...(onverstaanbaar)...* vastliggen, dat we eens vanuit het Vlaams Parlement zeggen tot waar we willen gaan. Wat is voor ons zinvol en moreel te verdedigen? Waar is het te rechtvaardigen om technologie in te zetten voor monitoring van personen of andere zaken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vande Reyde, het is sowieso een zeer interessant thema dat u aanhaalt. We hebben trouwens een Kenniscentrum Data & Maatschappij – misschien is het interessant om daar eens een gesprek mee te hebben –, dat daar echt onderzoeken over doet. Wij zijn daarin voorlopers, in Vlaanderen. Het gaat over ethisch verantwoorde inzet van artificiële intelligentie.

Het is sowieso van belang dat de politiek zich daarover buigt, maar het best ook met kennis van zaken, en met de goede kennis van wat er al gebeurt.

Ik was vorig jaar bij de opening van ons kenniscentrum, en ik vond het politiek ook zeer belangrijk om, als we investeren in artificiële intelligentie, te investeren in zo'n kenniscentrum dat zich over alle ethische vragen buigt. Ondertussen hebben die mensen al spectaculair mooi werk geleverd. Ik weet dat de agenda altijd snel vol zit, maar ze zullen met plezier ook eens toelichting komen geven over hoe dat allemaal in elkaar zit.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ja, laat ons in de regeling der werkzaamheden eens kijken hoe we dat kunnen vormgeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het recente rapport van de Nationale Raad voor de Productiviteit – 271 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het verhogen van de productiviteit in Vlaanderen – 305 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ga proberen het kort te houden, maar het is toch wel een heel belangrijke vraag. De aanleiding hiervan is het jaarverslag van de Nationale Raad voor de Productiviteit (NRP). Ook in het eindrapport van de Vlaamse Brede Heroverweging (VBH) van het luik Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) kwam dat toch wel zeer pertinent aan bod. In beide rapporten wordt er gewezen op het feit dat er een verontrustende – ik zeg het zoals het in het rapport staat – afname van de productiviteit en de productiviteitsgroei is in België en Vlaanderen.

Ik weet dat productiviteit altijd een beetje een theoretisch economisch concept lijkt te zijn, maar eigenlijk is het wel een zeer belangrijke factor in onze economische groei. De productiviteit bepaalt in belangrijke mate onze welvaart. Het is dus ook een van de weinige mogelijkheden die we hebben voor het voeren van een beleid, ook voor het sociale beleid dat we willen. Het is cruciaal om de productiviteit op peil te houden. Als je bijvoorbeeld kijkt naar wat je kunt doen om onze welvaart te vergroten, dan heb je niet zo gek veel mogelijkheden. Je kunt het aantal gewerkte uren vergroten. Daar zijn we vaak over bezig: de tewerkstellingsgraad verhogen, langdurig zieken aanpakken, en dat soort dingen. Dat is vaak het thema van deze commissie. Maar de arbeidsproductiviteit is daarin minstens even belangrijk. Gezien de demografische prognoses van vergrijzing, et cetera, is dit de factor die we het meest op peil moeten houden. Op de tewerkstellingsgraad, daar zit nog wel een rek op, maar die is ook niet oneindig.

Het is verontrustend in deze rapporten te zien dat het niveau van de productiviteit weliswaar nog steeds hoog is, maar de groei al enige tijd sterk vertraagt. Dat wordt nogmaals bevestigd in dit rapport van de Nationale Raad voor de Productiviteit.

Het is wel zo dat er in alle regio's een dalende trend is. Er zijn ook wel een aantal verklaringen voor, maar we moeten daar toch mee aan de slag, gelet ook op de ambities van Vlaanderen om aansluiting te vinden bij de topregio's. Het is dus een belangrijk knipperlicht.

De NRP schuift twee grote strategische assen naar voor om de groei van de productiviteit te versterken. Ten eerste is er nood aan meer bedrijfsdynamiek. Enerzijds is de oprichtingsgraad van nieuwe ondernemingen vrij laag, anderzijds telt België relatief veel zombiebedrijven. Dat zijn bedrijven die weinig toegevoegde economische waarde hebben. Dat moet vooral beter.

Ten tweede pleit de NRP voor investeringen in innovatie en onderzoek en ontwikkeling om de productiviteit sterker te doen toenemen. Dat is iets waar we in Vlaanderen al jarenlang aan werken, maar we moeten natuurlijk wel zien dat die investeringen op peil blijven, net nu ze op een hoog niveau zijn gekomen.

In het rapport van de Vlaamse Brede Heroverweging zien we dezelfde bezorgdheid. De titel van het rapport is zelfs 'De weg naar een integrale duurzame Vlaamse productiviteitsagenda'. Het eindrapport legt heel erg de nadruk op de pneumatische trend van de productiviteit.

Welke inzichten leidt u af uit het jaarverslag met betrekking tot de evolutie van de Vlaamse productiviteit? Nopen de recente rapporten tot een bijsturing van het huidige beleid van de Vlaamse Regering?

In uitvoering van het regeerakkoord werd een industrieforum opgestart voor een versterking van het industriebeleid. Naast de uitdagingen inzake onder andere digitalisering en verduurzaming, is ook de productiviteitsuitdaging een belangrijke focus van dit industrieforum. Hoe gaat dit forum te werk? Hoe evalueert u dat? Ik zie er eerlijk gezegd nog niet de grote concrete resultaten van. Ik begrijp dat dit natuurlijk wel tijd nodig heeft, maar ik zou graag weten hoe we dit instrument nog kunnen inzetten om de productiviteit te stimuleren.

In de Vlaamse Brede Heroverweging werd er gepleit voor een Vlaamse productiviteitsagenda. Wat is uw visie daarop?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voor het eerst bracht de Nationale Raad voor de Productiviteit de evolutie van de productiviteit in de verschillende regio's in kaart. Alhoewel Vlaanderen door de jaren iets beter scoort, moeten we jammer genoeg vaststellen dat ook bij ons de economische motor begint te sputteren, onder meer door de hogere grondstofprijzen, hogere energieprijzen enzovoort. Dat is uiteraard spijtig, want het is onze hoge productiviteitsgraad die voor een stuk onze hoge kosten maskeert en zorgt voor onze maatschappelijke en economische welvaart.

Het verhogen van de productiviteit kan niet gebeuren met een vingerknip of slechts één enkele maatregel of een 'golden bullet'. Er is een totaalpakket nodig, gaande van maatregelen in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en op het vlak van mobiliteit. En jammer genoeg liggen ook niet alle hefboomen hiervoor bij de regio's.

Minister, hoe evalueert u het rapport? Hoe zult u ervoor zorgen dat de Vlaamse productiviteitsgraad weer opgekrikt wordt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Zoals vermeld in jullie beider vraagstelling bevestigt dit rapport eerdere analyses die uitgevoerd werden rondom de Vlaamse productiviteit. Sinds de jaren 80 werd Vlaanderen, net als de andere Belgische regio's,

geconfronteerd met een daling van de groei in productiviteit. Dat is een patroon dat we doorheen de gehele eurozone zien, alsook in de ons omliggende landen.

Wanneer we naar de evolutie tussen 2000 en 2020 kijken, kan worden aangestipt dat de terugval van de groei vooral te merken was in de verwerkende nijverheid en de niet-marktdiensten, alhoewel de bijdrage van deze eerste tot de groei van de arbeidsproductiviteit nog steeds substantieel en positief is. De marktdiensten leverden de afgelopen jaren de grootste bijdrage aan de groei van de productiviteit. De daling – daar hebben jullie beiden een punt – is een bedreiging voor de welvaartscreatie en de competitiviteit van onze economie. Het is dus een belangrijke indicator.

Wat gaan we daaraan doen? Hoe gaan we daarmee om? In het rapport worden wat betreft het beleidsdomein EWI twee domeinen voorgesteld om de daling van de productiviteitsgroei tegen te gaan. Het eerste is het verhogen van de bedrijfssdynamiek en het tweede is verder inzetten op innovatie en onderzoek en ontwikkeling (O&O). Een sterke bedrijfssdynamiek zou zorgen voor het verdwijnen van minder productieve en dus oudere ondernemingen, die vervangen worden door nieuwe jongere en meer productieve ondernemingen. Dit zou leiden tot een verhoging van de algemene productiviteit.

Daarom is het belangrijk dat Vlaanderen ondernemerschap blijft aanmoedigen. Er moet wel onderstreept worden dat de drempels om een onderneming op te starten door het schrappen van vestigingsattesten of kennis bedrijfsbeheer nog verlaagd zijn. We hebben dus eigenlijk ingrepen gedaan die die drempels naar beneden halen.

Vlaanderen stimuleert ondernemen volop en zal dit in de toekomst blijven doen. We zien hier ook reeds de resultaten van. Daar waar in 2010 ongeveer 39.000 ondernemingen per jaar opgericht werden, is dit in de periode startend vanaf 2013 gestaag gestegen tot ongeveer 67.000 oprichtingen in 2020, een stijging van ongeveer 72 procent. Ook het aantal schrappingen kende een gestage stijging van 29.000 in 2010 tot bijna 38.500 in 2020, een stijging van ongeveer 33 procent. Daaruit kun je niet anders dan afleiden dat de dynamiek zeer fors is toegenomen.

Het tweede domein is dat van innovatie. De Vlaamse O&O-uitgaven zijn de afgelopen jaren steeds blijven toenemen en in 2019 werd de 3 procent O&O-uitgaven ten opzichte van het bruto binnenlands product (bbp) overschreden. Dat is heel goed nieuws. Dit was zowel het resultaat van gestegen uitgaven van de overheid, als door de bedrijven.

De aanbevelingen van de Nationale Raad voor de Productiviteit vermelden het belang van het innovatie-ecosysteem binnen Vlaanderen. Dit vormt een belangrijke leidraad doorheen het Vlaamse innovatiebeleid, waardoor extra wordt ingezet op samenwerking tussen bedrijven, overheid, onderzoeksinstituten en de bevolking. Dit veruitwendigt zich in de clusterwerking, de uitbouw van netwerken van spin-offs rond de strategische onderzoekscentra (SOC's), maar ook in citizenscienceprojecten, waarin ik zeer fors geïnteresseerd ben.

Ook procesinnovatie is van groot belang, en dan vooral digitalisering. Dat wordt in het beleid gestimuleerd via de acties rond Industrie 4.0, de beleidsagenda's van artificiële intelligentie en cybersecurity, de digihubs en de bedrijfsgerichte werking van Flanders Make.

De inspanningen die reeds geleverd werden, zullen we in de toekomst dan ook aanhouden, met blijvende aandacht voor innovatieprojecten bij kleinere spelers, aangezien op dit moment een groot deel van de innovatie-uitgaven nog steeds geconcentreerd zit bij grote, veelal internationale, spelers.

Dan kom ik tot het industrieforum, een beetje een kritische vraag. Het industrieforum, en dan meer bepaald de werkgroep innovatie, is erop gericht om bestaande innovatie-instrumenten te verbeteren en waar nodig aan te passen aan de noden van de industrie. We doen dit om de innovatie-inspanning van bedrijven en andere innovatie-actoren te verhogen én met meer impact in te zetten. Er wordt onder andere verder werk gemaakt van de doorstroming van basisonderzoek naar industriële toepassingen via meer kennis bij de bedrijven van spelregels inzake intellectuele eigendom.

Een gemeenschappelijk aandachtspunt voor industrie en beleid is ook de communicatie over de positieve impact van innovatiesteun. Dit kan ook kmo's sensibiliseren om stappen te zetten naar meer O&O.

Het is voor mij in ieder geval duidelijk dat het herstel van de groei van productiviteit zeer veel aandacht moet blijven krijgen. Dat moet in de toekomst ook prominenter op de agenda van onze industriefederaties. Ik zie vooral grote kansen via nieuwe digitale toepassingen die verder ingang moeten vinden.

En collega's, jullie vraag komt eigenlijk op een uitstekend moment, want morgen-vroeg om halfnegen vindt een nieuwe sessie van het industrieforum plaats. Ik stel voor dat ik daar ook eventjes de aandacht vestig op jullie bezorgde vraag.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, het is inderdaad een complex en veelzijdig probleem, waarvoor niet zomaar een oplossing voorgelegd kan worden. Het vereist een aanpak op vele vlakken. Ik ben blij dat u in uw antwoord vermeld hebt dat er blijvend ingezet moet worden op O&O, op technologische mogelijkheden en het verleggen van grenzen. Dat blijft uiteraard zeer belangrijk, net zoals levenslang leren en dergelijke.

Ik ga niet geheel akkoord met het gegeven dat de heer Gryffroy naar voren schoof, namelijk dat de hefbomen op Vlaams niveau ons ontbreken. Het kan natuurlijk altijd beter, maar als we kijken naar wat we nu hebben met onderwijs, de arbeidsmarkt, innovatie en wetenschapsbeleid enzovoort, dan liggen daar toch wel de nodige hefbomen om de productiviteitsgroei te doen stijgen.

Het is ook cruciaal om verder in te zetten op internationalisering. We hebben daar twee weken geleden een belangrijk decreet voor goedgekeurd in de plenaire vergadering, namelijk over het aantrekken van buitenlandse ondernemers. Ik denk dat we dat nog verder moeten versterken. De strategie die nu op poten staat om internationaal gereputeerde ondernemers en onderzoekers naar hier te halen, moeten we zeker uitbouwen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. In de projectgroep EWI voor de Vlaamse Brede Heroverweging werd gepleit voor een grootschalige en systemische spending review van de gehele Vlaamse begroting in functie van het detecteren van de Vlaamse uitgaven die een positief effect hebben op de productiviteit. Op die manier moet men komen tot een begroting die meer dan vandaag in functie staat van productiviteit. Dat is een beetje theoretisch. Als je beleidsdomeinen afgaat, dan kan alles in principe in functie van productiviteit staan. Maar ik denk dat wat zij wilden zeggen, is dat je ook moet kijken of bepaalde doelstellingen gehaald worden. Je kunt bijvoorbeeld wel zeggen dat uitgaven in verschillende beleidsdomeinen heel productiviteitsgericht zijn, maar of dat werkelijk gehaald wordt, is natuurlijk nog maar de vraag. Hoe kijkt u naar deze suggestie? Zult u dat eventueel op tafel leggen binnen de Vlaamse Regering om bij de kalender van de aankomende spending reviews de productiviteitsgroei als een van de criteria op te nemen? Dat is geen kritische vraag, voor alle duidelijkheid, maar een constructieve suggestie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik denk dat de heer Vande Reyde toch nog een beetje in een andere wereld leeft als hij zegt dat we alle tools hebben om onze productiviteit op niveau te krijgen. Uit de discussie die gaande is in het federaal parlement blijkt duidelijk dat de boodschap van minister Crevits niet doorgekomen is. Je ziet dat er toch weer meer middelen gaan naar die regio's die het moeilijker hebben om mensen te activeren, terwijl wij het net moeilijk hebben om de plaatsen in te vullen. Dat is de omgekeerde wereld.

Is productiviteit enkel maar op ons niveau op te lossen? Of is er inderdaad een samenwerking nodig met het federale niveau op het vlak van beleid dat meer responsabiliserend moet kunnen werken?

U sprak over twee elementen die de productiviteit kunnen verhogen. Een daarvan is innovatie, wat duidelijk is. Een tweede element is bedrijfsdynamiek. Hoe vul je concreet bedrijfsdynamiek in?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Ik zou eigenlijk willen tussenkomen voor een voorstel. Want dergelijke rapporten leveren vooral inzichten op in de diepte, maar niet in hun algemene conclusies. Het algemene niveau van de bespreking waar we via een vraag om uitleg eigenlijk bijna nooit bovenuit kunnen geraken, alleen al vanwege de tijdslimieten, levert zelden iets nieuws op. Dat we te weinig bedrijfsdynamiek hadden en veel geld uitgeven aan innovatie, daar valt niemand van achterover. Maar de specifieke cijfers over industrieën, de verschillen tussen de periode van voor de financiële crisis en erna, de verwachte impact van verschillende relancemaatregelen en dergelijke meer, dat is waaruit we interessante inzichten zouden kunnen verwerven, misschien in interactie met de opstellers van het rapport.

Voorzitter, mijn voorstel zou zijn om misschien eens samen te zitten met de opstellers, en samen met hen in interactie te gaan om dieper te kunnen ingaan op de inhoud van hun rapport. Maar ik laat het over aan uw onmetelijke wijsheid om te oordelen of dit nuttig zou kunnen zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal misschien kort en bondig samenvatten, want ik heb goed geluisterd naar alle opmerkingen.

Ten eerste is productiviteit een heel belangrijk item, dat hoog op de agenda moet staan. Sowieso zal er een belangrijke plaats zijn voor ondernemerschap en voor innovatie. Productiviteit, collega Gryffroy, vereist focus op alle, alle bestuursniveaus. Voor de bedrijfsdynamiek hebben we natuurlijk ons contract ondernemerschap. Als het gaat om nieuwe ondernemingen of als we starters willen aanmoedigen, dan is dat net een van de pijlers van dat contract. Wij bieden daar een heel, heel forse ondersteuning. Daar zijn ook al kritische vragen over gekomen, maar ik vind het echt belangrijk dat we dat doen. Hetzelfde geldt voor innovatie bij meer mature ondernemingen; ook bij hen is het van belang om innovatie aan te moedigen. En dat is net ook weer een van de speerpunten van het contract ondernemerschap.

Ik heb begrepen dat er hier ook nog een toelichting gepland staat over de spending reviews, dus ik denk dat dat een relatief interessant topic kan zijn om nog eventjes over te kunnen doorbomen. En dat trekt ons een beetje weg, collega Vanryckeghem, uit de vraag- om-uitlegsfeer, omdat dat toch een iets bredere

gedachtewisseling zou kunnen zijn met onze administratie, die ook een aantal suggesties gedaan heeft.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Wel, ik denk dat de spending reviews echt een goed doel zijn om de productiviteitsgroei aan te stippen over alle beleidsdomeinen heen.

Ik wil nog kort repliceren op collega Gryffroy. Uw gehoor staat vandaag niet zo goed afgesteld als gewoonlijk, want ik heb niet gezegd dat we alle tools in huis hebben. Ik heb wel gezegd dat we heel veel tools in huis hebben om toch iets te betekenen. En het zal u misschien verbazen of niet, maar ik heb een paar keer gezegd dat ik er net als u voorstander van ben om meer bevoegdheden naar het Vlaamse niveau te halen. Maar in tegenstelling tot u kijk ik ook wel heel fel naar wat we vandaag al hebben, om daar het maximale uit te halen. Ik denk dat dat soms het verschil is tussen ons beiden in verschillende kwesties.

De voorzitter: Collega Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor uw antwoord. Je moet altijd streven naar meer, collega Vande Reyde. Je mag nooit tevreden zijn met wat je al hebt.

Maar ik wil gewoon afsluiten dat het idee van collega Vanryckeghem, als ik het goed begrepen heb, misschien wel een goed idee is: om met de auteur van dit rapport misschien eens in een soort gedachtewisseling samen te zitten. Want als je dat rapport leest, en je leest vooral de samenvatting, dan kun je inderdaad nog zeggen: wat bedoelen ze daar juist mee? Dus ik zou graag ingaan op het voorstel van collega Vanryckeghem.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over cyberveiligheid bij Vlaamse ondernemingen – 287 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Twee weken geleden opende er in Wijnegem een Orange Cyberdefense, een winkel gespecialiseerd in cybersecurity. Om zo'n cyberaanval tastbaar te maken, ontwikkelden ze een Cyber Experience Center, een simulatie die precies aantoont hoe een bedrijf getroffen kan worden door een cyberaanval, waarbij dan losgeld gevraagd wordt.

Dat cybersecurity een hot topic blijft, toont de cyberaanval op VDL Nedcar aan, een bedrijf net over de grens in Nederland. Net zoals eerdere aanvallen op bedrijven hier in België, lag ook daar de productie een aantal dagen stil. Dat betekende een ramp voor ondernemers en ondernemingen.

Minister, in mei vroeg ik u naar aanleiding van de grote cyberaanval in ons land naar de stand van zaken betreffende de cyberveiligheid. Voor sommige zaken was het nog iets te vroeg om er de laatste stand over te geven, maar ik stel vandaag graag wat opvolgvragen hierover.

Hoe evalueert u de lopende acties bij zowel het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) als de verschillende partners? Deze gebeuren zowel via de

structurele partners in het contract ondernemerschap, waar cybersecurity een van de thema's is, als via de proeftuin Industrie 4.0 rond cyberveiligheid bij Howest en de lopende COOCK- (Collectief O&O en Collectieve Kennisverspreiding) en TETRA-projecten bij de kennisinstellingen.

Hebt u er zicht op of overige partners uit het VLAIO-netwerk, zoals het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), UNIZO, Agoria en de bouwsector, het thema cyberveiligheid waar mogelijk meer en breder onder de aandacht brengen bij hun bedrijven?

Hoe evalueert u het gebruik van de Digihubs in de bijdrage naar awareness? Helpen die om ondernemers over de streep te trekken om te investeren in cyberveiligheid?

Hoe lopen de cybersecurityverbetertrajecten? Hoeveel trajecten zijn er inmiddels al aangevraagd? De eerste ervaringen leerden dat er nog veel tijd en energie geïnvesteerd moet worden door de dienstverleners om de kmo's gewoon nog maar te overtuigen van de meerwaarde van een investering in cybersecurity, waarvan de bedrijven geen onmiddellijke return zien. Is dat al verbeterd? Is de sense of urgency al verhoogd, eventueel via voorbeelden zoals op digitaletekomst.be?

Hoever staat men met de actie om zoveel mogelijk Vlaamse bedrijven te bereiken via de media? Is de samenwerking met Kanaal Z hiervoor al rond?

U sprak ook over een eventuele versterking van de inzet van de kmo-portefeuille voor het thema cyberveiligheid. Wat is de stand van zaken hierover?

Collega Van der Reyde gaf in mei ook het voorstel om eventueel te gaan zoeken naar synergiën tussen de programma's betreffende cybersecurity voor lokale besturen en bedrijven. Zou dat al verder bekeken zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: We stellen vast dat door toedoen van het beleidsplan cyberveiligheid er in Vlaanderen een nieuwe dynamiek is ontstaan rond dat thema, en dat is een goede zaak. Er zijn sinds 2020 acties opgezet om onze bedrijven te bereiken rond dit thema. Het gaat hierbij zowel om zowel sensibilisering, eerste-lijnsadvies via de structurele partners of hogescholen, als over de proeftuin Industrie 4.0. En het kunnen ook collectieve projecten zijn met betrekking tot nieuwe technologische ontwikkelingen inzake cybersecurity.

Met al die actoren samen hebben we het voorbij anderhalf jaar al meer dan tweeduizend Vlaamse bedrijven bereikt via directe acties rond cyberveiligheid. Dat toont aan dat we met alle actoren gestaag stappen voorwaarts aan het zetten zijn om het thema sterker op de kaart te zetten. We zetten onze inspanningen de volgende jaren dan ook onverminderd voort.

Dan was er uw tweede vraag. De structurele partners uit het contract ondernemerschap leveren inspanningen rond het thema cyberveiligheid. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om laagdrempelige infosessies rond het thema 'wees hackers te slim af'. Dat is iets wat UNIZO doet. Er kunnen ook iets meer diepgaande masterclasses zijn. Het consortium rond Agoria en Sirris houdt jaarlijks sessies van de masterclass 'Cyberveilig in 30 stappen'. Deze acties verlopen complementair aan de acties vanuit de proeftuin Industrie 4.0, die sterk gericht zijn op het geven van demo's. Die gaan dan over de mogelijke impact van cyberveiligheidsincidenten. Onze netwerkpartners meten de digitale maturiteit van de ondernemingen ook, en daar komt het thema cyberveiligheid ook onder de aandacht.

Dan was er de evaluatie. De Digihubs hebben geen specifieke focus op cyberveiligheid. Zij maken bij de intake de bedrijven wel attent op het belang van

cyberveiligheid bij digitale transformatie. Dus waar nodig zullen ze ook actief doorverwijzen naar gespecialiseerde dienstverleners.

Hoe lopen de verbeteringstrajecten? De opstart van de cybersecurity-verbetertrajecten verloopt iets trager dan we gehoopt hadden. We zitten nu op 41 trajecten, maar dat aantal moet echt stijgen. In de zomer hebben we wat bijgestuurd door de minimale kostprijs te verlagen tot 15.000 euro. Dat is eigenlijk een manier om de maatregel laagdrempeliger te maken. VLAIO start in november een bijkomende communicatiecampagne rond cyberveiligheid waarin onder andere een aantal kmo's zullen getuigen over het gebruik van dit nieuwe steuninstrument.

Hoe loopt de samenwerking met Kanaal Z? In november zal VLAIO een bijkomende campagne rond cyberveiligheid uitrollen via sociale media, maar ook via artikels in gespecialiseerde media. Er lopen daarnaast nog altijd gesprekken met Kanaal Z om in het voorjaar van 2022 een aantal gespecialiseerde afleveringen rond cyberveiligheid te brengen. Dat zou meer ondernemingen tot actie moeten aanzetten.

Dan was er de kmo-portefeuille. Het aangekondigde steunpercentage voor dat thema is sinds 13 september van kracht. Dat betekent heel concreet dat zowel voor advies als voor opleiding inzake cyberveiligheid het steunpercentage wordt opgetrokken tot respectievelijk 45 procent en 35 procent voor kleine ondernemingen en middelgrote ondernemingen. Daar is dus al een inspanning geleverd.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, bedankt voor de vele antwoorden op mijn vele vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse PhD Cup en de toegankelijkheid van wetenschappelijk werk – 301 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Voorzitter, op 11 oktober 2021 werd de PhD Cup uitgereikt. De trofee werd gewonnen door een jonge wetenschapster die in een korte uiteenzetting vertelde hoe haar onderzoek naar het Y-chromosoom praktisch bruikbaar kon zijn bij de opsporing van daders van criminele feiten. Met de Vlaamse PhD Cup wil SciMingo vzw het werk van pas gedoctoreerde wetenschappers dichterbij het grote publiek brengen. Het daagt wetenschappers daarbij uit om de kern van hun jarenlange doctoraatsonderzoek helder uit de doeken te doen in een presentatie van slechts drie minuten. Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO) wordt vermeld als 'gold partner'.

Jaarlijks worden in Vlaanderen ruim tweeduizend doctoraten afgewerkt, maar de meeste doctores bereiken hoogstens hun vakgenoten met hun jarenlange werk. Ik had daarom graag een antwoord gekregen op een aantal vragen.

Op welke manier steunt de Vlaamse overheid de Vlaamse PhD Cup via het FWO? Hoe evalueert u het opzet en het traject van de PhD Cup? Welke manieren ziet u om de resultaten van wetenschappelijk onderzoek verder te laten doorstromen als innovatieve stimuli naar Vlaamse bedrijven en overheidsinstellingen? Terecht wordt in de PhD Cup de aandacht gevestigd op heldere wetenschapscommunicatie

als voorwaarde om wetenschappelijk onderzoek voor het brede publiek toegankelijk te maken. Hoe wilt u die heldere wetenschapscommunicatie naar een breder publiek verder bevorderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De PhD Cup is een initiatief van SciMingo vzw. Dat is een van de structurele partners van het wetenschapscommunicatiebeleid. Dit jaar heb ik 246.000 euro aan SciMingo vzw toegekend. Hiermee is onder andere de PhD Cup georganiseerd. Op 7 oktober verwees ik naar aanleiding van de vraag van collega Sleurs over de wokecultuur naar een ander aspect dat SciMingo opneemt: het ondersteunen van jonge onderzoekers om hun onderzoek genuanceerd en creatief aan de man te brengen.

Daarnaast is het FWO al sinds de start in 2016 een 'golden partner' van de Vlaamse PhD Cup, en daarom wordt er een financiële steun van 20.000 euro per jaar toegekend. Deze ondersteuning dient zowel voor de organisatie van de PhD Cup als voor de organisatie van Wetenschap Uitgedokterd, eveneens een initiatief van SciMingo. Met Wetenschap Uitgedokterd worden jonge onderzoekers uitgedaagd om in een pitch van drie minuten hun onderzoek toe te lichten op een bevattelijke manier. Ik daag u allen uit om dat te doen, maar ik weet dat collega De Roo daar net al in geslaagd is met zijn vraagstelling.

Naast financiële steun helpt het FWO ook met het bekendmaken van de PhD Cup bij de Vlaamse onderzoekers en moedigt het zijn onderzoekers aan om hieraan deel te nemen. Met succes, want van de 56 kandidaten die zich inschreven, waren er 30 onderzoekers die door het FWO gefinancierd werden, waarvan er 5 de finale bereikten.

Ik zal eerst even dieper ingaan op het opzet en het traject van de PhD Cup. Het doel van de PhD Cup bestaat erin promovendi uit te dagen om de kern van hun jarenlang onderzoek op een creatieve manier samen te vatten in een presentatie van drie minuten. Met de hulp van mediapartners als Radio 1, EOS Wetenschap en Stamp Media wordt het onderzoek in de kijker gezet op een manier die aanslaat bij mensen van alle leeftijdscategorieën maar ook bij academici zelf. Het is dus een heel brede opdracht.

SciMingo lanceert hiervoor eind april aan de Vlaamse universiteiten een oproep voor pas gedoctoreerden. De campagne loopt tot en met eind juni. Dit jaar waren er dus 56 kandidaten. Om deel te nemen moeten de jonge doctors een vulgariserend artikel over hun onderzoek insturen. Op basis van deze dossiers selecteert SciMingo 16 kandidaten die aan de eigenlijke wedstrijd zullen deelnemen. Voor de 16 geselecteerde doctors organiseert SciMingo een intensief vierdaags opleidingstraject. Experts als Koen Wauters – niet de zanger maar de wetenschapsjournalist bij de VRT – en Tim Pauwels, de ombudsman van de VRT, geven media- en communicatietraining. De kandidaten leren pitchen en bewaken zich in schrijftraining, vooral wat gebald en vulgariserend schrijven betreft.

De jurywinnaar krijgt een voucher van 5000 euro voor een Vlerickopleiding. Hiermee kan de wetenschapper in kwestie nieuwe competenties helpen verwerven voor zijn of haar verdere carrière binnen of buiten de academische wereld. De publiekswinnaar krijgt bij de mediapartners redactionele aandacht voor zijn of haar onderzoek. Zowel de jurywinnaar als de publiekswinnaar krijgt de kans om een college te geven bij de Universiteit van Vlaanderen waarmee SciMingo samenwerkt. Hierdoor wordt opnieuw een groot publiek bereikt.

Dit jaar vond de finale plaats in de Handelsbeurs in Gent. De finale vond weerklank in zowat alle kranten, zowel op nationaal als op lokaal vlak. Helaas was ik in Luxemburg voor de Visserijraad, anders was ik er ook graag bij geweest om Sofie

Claerhout persoonlijk te feliciteren. Zij heeft onderzoek gedaan naar hoe DNA tot doorbraken kan leiden in moordzaken.

Kortom, ik heb niets dan lof voor SciMingo, dat met een beperkt team van 2,5 voltijdequivalenten niet enkel de PhD Cup organiseert maar daarnaast ook nog een aantal andere initiatieven, zoals de Scriptieprijs, Wetenschap Uitgedokterd, de Wetenschapscommunicatie-academie enzovoort.

Wetenschappelijk onderzoek speelt zich niet enkel meer af binnen de muren van universiteiten of kennisinstellingen, kennis en talent stromen ook door naar bedrijven en overheidsinstellingen. Dat is ook heel belangrijk. Er gaan veel tijd, energie en middelen in wetenschappelijk onderzoek. Het is dan ook belangrijk te zoeken hoe we dat breder bekend kunnen maken. Een goed voorbeeld zijn de Technology Transfer Offices (TTO's). Dat zijn expertisecentra die aan onze vijf universiteiten wetenschappers en bedrijfsverantwoordelijken met elkaar in contact brengen.

Ik wil die succesvolle aanpak uitbreiden en op grotere schaal ingang doen vinden. Hiervoor heb ik onder meer in 2021 groen licht gegeven voor de oprichting van een Wetenschapscommunicatie-academie, eveneens binnen SciMingo vzw maar in samenwerking met een aantal andere partners zoals EOS Wetenschap, de Universiteit van Vlaanderen, Journalismfund.eu, VRT en andere mediapartners. Zo kunnen er meer jonge wetenschappers de juiste communicatievaardigheden aanleren en inoefenen. Dat zal ten goede komen aan alle initiatieven voor het grote publiek

Geheel te uwer informatie, collega's, zijn er ook publieksevenementen die ik ondersteun. Op 26 oktober start het Big Bang festival, georganiseerd door Kunst Leuven vzw. Tot 22 januari 2022 zullen er in en rond Leuven tal van educatieve en culturele activiteiten worden aangeboden om Georges Lemaitre, de ontdekker van de oerknal, te herdenken en de impact van zijn werk te tonen.

Samen met de Vlaamse ruimtevaartindustriëlen en de KU Leuven zullen in het kader van dit festival de Space Days georganiseerd worden op 2 en 3 december. Op 28 november gaat de jaarlijkse Dag van de Wetenschap door. Naar aanleiding van dat festival in Leuven is er ook een speciale editie van EOS, het wetenschapsmagazine waar u een prachtige foto van mezelf met heel interessante uitspraken over investeringen in de ruimtevaart kunt lezen. Probeer er eentje te bemachtigen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik vind het een zeer goed en interessant antwoord. Het is boeiend om te zien hoeveel taken en opdrachten een vzw met beperkte mankracht op zich neemt. Ikzelf vind het initiatief van die PhD Cup een zeer goed initiatief dat zeer breed in de media is gekomen. Ik merk ook dat het op die manier ook doctorandi kan motiveren om goed na te denken over hoe zij hun resultaten en vooral ook hun jarenlange werk naar een breder publiek kunnen vertalen. Dat zal wel niet voor elk doctoraat even eenvoudig zijn.

Ik vind het ook zeer goed dat de kandidaten die doorstromen naar de finale of naar een verdere ronde worden meegepikt in een communicatietraject. Ik gaf al aan dat ze kunnen schrijven, en dat klopt wel, maar er is natuurlijk een groot verschil tussen schrijven in een vakjargon of een vulgariserend artikel voor het brede publiek. Daar zit toch nog wel heel wat verschil op.

Ik heb nog een bijkomende vraag. U hebt gesproken over die wetenschapscommunicatie-academie. U hebt die samen met een aantal partners ingesteld.

Kunt u daar nog iets meer uitleg over geven? Tegen wanneer verwacht u daar resultaten van? Welke grootteorde van wetenschappers wilt u daarmee bereiken?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik sluit me aan bij deze vraag van de heer De Roo om mijn enthousiasme over de verschillende initiatieven en over de PhD Cup hier kenbaar te maken. We hebben het er inderdaad in vorige vragen al over gehad maar ik wil u graag nog twee aansluitende vragen stellen.

Naar aanleiding van mijn vraag om uitleg over De Bourgondiërs en de communicatie daarover gaf u aan dat het FWO stappen zet om bij de aanvraag en de evaluatieprocedure breder te kijken dan enkel de publicaties om op die manier dus andere vormen van impact van dienstverlening en publiekswerking in rekening te kunnen brengen.

Dit zou ook op Europees niveau worden bekeken. Ik denk dat dit een waardevol idee is. Kunt u eventueel al een stand van zaken daarover geven?

U gaf in uw vorige antwoorden ook aan dat u werkt aan een nieuw beleidsplan over de wetenschapscommunicatie. Misschien komt deze vraag nog wat vroeg maar ik zou toch graag weten of u al een tipje van de sluier kunt oplichten omdat ook het VARIO-advies (Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen) daarbij richtinggevend is: burgers betrekken bij het wetenschaps- en innovatiebeleid. Misschien kunt u al een aantal tipjes van de sluiters oplichten, minister.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank iedereen voor de bijkomende vragen en voor de interesse in het thema. Wij moeten echt de wetenschap in alle huiskamers krijgen. Het is zo interessant wat er op dit ogenblik in Vlaanderen allemaal gebeurt en welke onderzoeken worden verricht. Voor mij is dat beleidsplan wetenschapscommunicatie ook zeer belangrijk. Het is niet gesluiert, we leggen er gewoon de laatste hand aan. Het betrekken van burgers is voor mij superbelangrijk.

Wat het amai!-traject betreft dat al van start is gegaan – dat is pionierswerk, het is de eerste keer dat we dit doen –, is het mijn bedoeling daar absoluut op verder te werken. Dit wordt vervolgd, hopelijk op een globale wijze via het plan dat we aan het afwerken zijn.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, ik dank u voor de initiatieven die u neemt om wetenschapscommunicatie kenbaar en toegankelijk te maken voor een breder publiek. Ik hoop dat we met de vele initiatieven die Vlaanderen neemt, binnenkort inderdaad een big bang mogen verwachten van toegankelijke wetenschappelijke kennis die tot in de huiskamer komt. Die zal ons niet enkel met ons hoofd in de wolken brengen, maar misschien zelfs verder richting ruimte. We volgen het verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de handelskernen in moeilijkheden na de coronacrisis – 319 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Voor mijn vraag geef ik het woord aan Louis Constandt, die vandaag YOUCA-stagiair is in het Vlaams Parlement.

Louis Constandt: Onze stads- en dorpskernen moeten een bron van beleving en sociale cohesie zijn, met een bruisende lokale middenstand en horeca, en een verwevenheid van bedrijfsactiviteiten. De pandemie heeft een grote negatieve economische impact gehad op de handelskernen. Dankzij de overheidssteun tijdens de pandemie zijn we voorlopig van een golf aan faillissementen gespaard gebleven. De maatregelen van de overheid hebben dus gewerkt. Ze hebben veel geld gekost, maar als de overheid geen steun zou hebben gegeven, zou de factuur nog veel groter zijn geweest, omdat er dan bijvoorbeeld meer werkloosheidsvergoedingen zouden moeten worden betaald.

Toch heeft Graydon al gezegd dat al zijn cijfers negatief kleuren. Zo zou een op de drie Gentse ondernemingen in zeer zwaar weer verkeren. Het gaat hierbij om horeca, handel en kmo's die op korte termijn hun schulden niet kunnen afbetalen. Een op de vier Antwerpse restaurants met tafelbediening en een op de acht cafés zitten in zware financiële problemen. Hoewel de restaurants sinds 9 juni open zijn, blijven vele op een torenhoge schuldenput zitten. De Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) trok daarom al aan de alarmbel en vreest dat die faillissementenstorm er nu wel zou kunnen aankomen.

Wanneer eind oktober de coronamaatregelen volledig stopgezet worden, moeten we ons ervan bewust zijn dat vele lokale besturen geconfronteerd zullen worden met stopzettingen in de winkelstraten. Het zal aan het lokale bestuur zijn om te beslissen aan wie ze de panden overlaten: aan grote ketens, jonge ondernemers of conceptstores. Om lokale besturen te ondersteunen bij de handelskern-versterking, hebt u een profploeg aangesteld.

Hoe dan ook zal lokaal winkelen de sleutel blijven om het handelsapparaat te steunen. Door in te zetten op beleving kan men zich differentiëren van online-shopping.

Minister, de eerste deadline voor de begeleiding van de profploeg liep op 13 augustus af. Hoeveel lokale besturen hebben interesse in deze begeleiding getoond? Wat zijn de eerste evaluaties vanwege de profploeg/lokale besturen? Zult u naar aanleiding van deze eerste oproep iets wijzigen voor het verstrijken van de tweede deadline? Hoe kunt u de faillissementenstorm waar UNIZO voor vreest, matigen of zelfs verhinderen na de stopzetting van de coronasteunmaatregelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is ongelooflijk hoe de voorzitter erin slaagt om zijn lichaam te ontubbelen in het lichaam van voorzitter en het lichaam van vraagsteller. Ik heb wel het lichte gevoel dat er een leeftijdsverschil is tussen het lichaam van de vraagsteller en het lichaam van de voorzitter. En ik zie dat collega De Vreese er zelfs in slaagt om geslachtelijke wijzigingen door te voeren tussen hij of zij, die straks ongetwijfeld zal tussenkomen, hoewel dat dezer dagen eigenlijk geen rol meer speelt.

In het kader van de PhD Cup zal ik de antwoorden in drie minuten geven.

Collega's, wat de deadline betreft: 35 gemeenten hebben zich ingeschreven voor een begeleiding door de profploeg. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heeft geoordeeld dat deze begeleiding voor twee gemeenten nog niet opportuun is, omdat hun dossier onvoldoende sterk uitgewerkt is. Aan deze gemeenten zal aangeboden worden hun te helpen hun vragen en noden beter in kaart te brengen.

Ik zie dat collega Claes ondertussen de Heilige Drievuldigheid geworden is. Zij heeft zich dubbel ontdebeld. Alleen zien we Alessia niet meer, of ze heeft een verjongingskuur doorgemaakt. Dat kan natuurlijk ook, collega's.

Oké, die twee gemeenten hebben nu nog tijd tot 12 november.

Wat zijn de eerste evaluaties? De gunningsperiode is afgerond. De gemeenten worden deze week op de hoogte gesteld. De intakegesprekken tussen de profploeg en de gemeenten worden nu georganiseerd. Van de 33 gemeenten komen er 7 uit de provincie Antwerpen, 3 uit Limburg, 5 uit Oost-Vlaanderen, 5 uit Vlaams-Brabant en, beste collega's, 13 uit de provincie West-Vlaanderen! Ik zal de lijst met geselecteerde gemeenten overmaken.

Gaan we iets wijzigen voor het verstrijken van die tweede deadline? Neen. De eerste oproep heeft geleid tot een mooie groep van geïnteresseerde gemeenten. Ik ben blij dat er ook een heel aantal kleinere gemeenten bij zitten. De deadline voor de tweede oproep blijft 12 november. Het is mogelijk dat een aantal gemeenten hebben gewacht met inschrijven tot de profploeg ook echt aangesteld was. Dat is nu gebeurd. We zullen kijken hoeveel extra gemeenten inschrijven voor de tweede oproep. Als er nog capaciteit en budget beschikbaar is voor meer begeleidingstrajecten, dan kan er begin volgend jaar nog een derde oproep gelanceerd worden.

Hoe kan ik de faillissementenstorm matigen? Ik denk niet dat het de taak van de overheid is om faillissementen te vermijden. Dat is ook niet het opzet geweest van de coronasteunmaatregelen. Het opzet was om ondernemingen die in wezen gezond zijn, maar die door maatregelen van de overheid omwille van de volksgezondheid moesten sluiten, door de crisis te helpen. Nu de beperkende maatregelen grotendeels gestopt werden, kunnen ondernemingen weer werken zoals vroeger. Consumenten vinden duidelijk terug de weg naar de ondernemingen. Er is dan ook geen nood meer om verregaande ondersteuningsmaatregelen vanuit de overheid op te zetten.

Qua faillissementen zagen we een heel zware terugval tijdens de coronaperiode. Het was natuurlijk ook niet mogelijk. Maar zelfs nu, na het aflopen van het moratorium, zien we dat de stijging nog wat uitblijft. In de eerste acht maanden van 2021 gingen in Vlaanderen 1.975 bedrijven failliet. Dat is 510 – of 20 procent – minder dan in dezelfde periode in 2020 en zelfs 1.160 – of 37 procent – minder dan in dezelfde periode in het précrisisjaar 2019.

Ondernemingen die in moeilijkheden zijn, of in moeilijkheden dreigen te komen, kunnen natuurlijk wel gebruik maken van de coaching- en adviesdiensten die VLAIO in de markt zet. Specifiek voor deze doelgroep is er het aanbod van Dyzo, dat ondernemers in moeilijkheden begeleidt. Naast het aanbod van Dyzo is er ook het reguliere begeleidingsaanbod dat ondernemers wil versterken. Ook hier is de focus op toegang tot financiering.

Tot daar mijn antwoord, collega's.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. 33 gemeentes die inspelen op het aanbod van de profploeg, dat is een goede zaak. Het overwicht van West-Vlaanderen moet hopelijk hersteld geraken in de volgende

oproepen. Het lijkt me ook belangrijk dat we, naast het bereiken van zoveel mogelijk gemeentes, ook de best practices verzamelen en de zaken waaruit we dingen kunnen leren, doorgeven. Ik vraag me af op welke manier dat voorzien is, dat de kennis die opgedaan wordt vanuit de profploeg – het liefst met goede ervaringen – gebundeld wordt. Dan kunnen we die doorgeven aan andere besturen, om daarmee aan de slag te gaan.

Wat betreft de faillissementen en faillissementenstorm: het bericht van UNIZO verwonderde mij een beetje, in zijn hevige bewoordingen, – ‘storm’ – zeker als we kijken naar onze faillissementscijfers, die eerder laag zijn. Hebt u een indicatie of er bij Dyzo de voorbije maanden meer of minder vragen binnenkomen om hulp, en of er op die manier misschien indicaties zijn dat we in de richting van een faillissementenstorm zouden gaan?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Goeiemiddag voorzitter, minister. Ik heb de eer dat Mathias Meersseman naast mij zit, en hij zal de tussenkomst voor mij doen.

Mathias Meersseman: Bedankt voorzitter, minister. Ik ben YOUCA-student Mathias en ik loop momenteel school in Ieper. Ik vertegenwoordig, zoals ze het zelf zegt, mevrouw De Vreese.

We vinden het heel belangrijk dat de leegstand in de centrumsteden, en ook in de kleinere steden, tegengegaan wordt. Zo kunnen het stadsleven, het horecaleven enzovoort heropleven en opnieuw bruisend worden. Dan kunnen de mensen weer samenkomen en nieuwe sociale contacten leggen, in de centra van die steden.

De VLAIO-profloppegen, dat vind ik een heel creatief idee. Ik vind het ook heel goed dat jullie op die manier de lokale steden en gemeenten willen adviseren over hoe zij nu het best de leegstand in hun stad of gemeente kunnen tegengaan.

Mijn vraag voor u: hoe gaat u dat evalueren? Wanneer zal die vitrine van goede praktijken en goede verrichtingen die al gebeurd zijn, er komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de vragen en de geïnteresseerde opmerkingen. Ik denk dat er sowieso één specifieke vraag naar voren komt, en dat is de vraag rond de best practices.

Het is absoluut de bedoeling om die te delen. Het zou jammer zijn, mochten we dat niet doen. Dat zal gebeuren via een nieuwe website die de welluidende naam ‘De Vitrine’ draagt. De Vitrine wordt gemaakt samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Volgens de beslissing van de Vlaamse Regering moet die Vitrine via een tweede overheidsopdracht opgemaakt worden, en dat wordt nu voorbereid door onze administratie, door VLAIO dus.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de federale beslissing om het individuele opleidingsrecht uit te breiden – 265 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Alvast bedankt om mij het woord te geven, voorzitter. Ik had inderdaad een vraag om uitleg ingediend voor de minister, en ik heb hier vandaag, net zoals de meeste collega's in het Vlaams Parlement, ook twee YOUCA-studenten bij me. Dat zijn Staf Rosiers en Nyah Janssens. Zij gaan de intro doen van deze vraag. Ik ga even het beeld laten overschakelen naar mijn twee stagiairs.

Nyah Janssens: Tijdens de interfederale werkgelegenheidsconferentie gaf een federale minister aan om werk te maken van het individuele opleidingsrecht. Hij verwees eveneens naar het belang van een goede samenwerking en wisselwerking tussen de verschillende overheden. In het akkoord van de Federale Fegering, dat op 12 oktober 2021 werd voorgesteld, staat een hervorming van het recht op opleiding voor werknemers. Iedere werknemer afzonderlijk zal zo een beroep kunnen doen op een individueel recht op opleiding. Het gaat dus niet langer over een gemiddelde in de onderneming, waarbij sommigen een opleiding genieten en anderen niet. Daarmee zal iedere werknemer op termijn recht hebben op vijf dagen opleiding en vorming per jaar om nieuwe kennis en competenties te verwerven. Door iedere werknemer dat recht te geven, wordt komaf gemaakt met de huidige onevenwichtige verdeling. Het moet de kortgeschoolden en oudere werknemers, die vandaag het laagst scoren, stimuleren om een vorming te volgen.

Daarover heb ik volgende vragen, minister. Op welke manier komt deze maatregel tegemoet aan de Vlaamse ambities om de leercultuur in Vlaanderen te versterken? Hoe kan dit de Vlaamse initiatieven versterken? Hoe wordt overlegd met de gewesten om deze maatregel concreet uit te rollen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor deze zeer interessante vraag, die zeer goed en helder gebracht werd. Maar het antwoord zal weinig verrassend zijn, collega's, want ik heb een bijna identieke vraag van collega Ronse beantwoord, net voor het zomerreces, op 8 juli.

Uit onderzoek blijkt dat opleidingen die het vaakst gevolgd worden, opleidingen zijn in functie van de job die iemand heeft. Alle initiatieven om werkgevers hierin ook te responsabiliseren, zijn voor mij bijzonder waardevol. Zeker voor kortgeschoolden en voor oudere werknemers zijn zulke opleidingen bijzonder zinvol. Het kader hiervoor is nu federaal geschetst. Ik heb zelf ook nog een paar vragen bij de manier waarop dit uitgewerkt en geconcretiseerd zal worden. Ik wil bijvoorbeeld weten welke opleidingen meegenomen zullen worden: is het formeel of ook informeel leren, werkplekleren? Wat is de impact op het Vlaams opleidingsverlof: komen die opleidingen ook in aanmerking? We volgen dit dus van zeer nabij op.

De Vlaamse en federale administratie hebben gelukkig al samengezeten om af te stemmen tussen de leer- en loopbaanrekening, alsook rond het federale initiatief van de opleidingsrekening, dat gekoppeld wordt aan het recht op vijf opleidingsdagen. Dat overleg zal voortgezet worden, zodat beide initiatieven elkaar kunnen versterken.

Op Vlaams niveau wordt uiteraard uitgekeken naar het actieplan van het Partnerschap Levenslang Leren onder leiding van professor Ans De Vos. Dat gaat in het bijzonder over initiatieven die de opleidingsdeelname verder kunnen stimuleren. Ondertussen voeren we uiteraard het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Alle hens aan dek' uit. Een van de maatregelen daarin is het gemeenschappelijk initiatiefrecht. U weet dat we daardoor het Vlaams opleidingsverlof zelfs kunnen verdubbelen, van 125 naar maximaal 250 uur. Hiermee kan een werknemer een hele resem aan arbeidsmarktgerichte opleidingen volgen op eigen initiatief of op dat van de werkgever.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel, minister. Het is geen geheim dat onze partij heel wat beleidsdomeinen in Vlaamse hand wil zien. Arbeidsmarktbeleid in brede zin – daar hoort ook levenslang leren en vorming bij –, dat hoort volgens mij ook in Vlaanderen. Ik wil even de collega's geruststellen, ik wil hierover nu niet het debat voeren, in de commissie Werk.

De situatie is wat ze is, en ik denk dat we daar het beste van moeten maken op dit moment. Maar het is ook belangrijk om te weten dat dit start met een goede samenwerking tussen het federale en het Vlaamse niveau. Als ik dan de federale teksten lees, dan stel ik vast dat we misschien wel dezelfde ambities nastreven, maar dat we toch wel andere paden vooropstellen om die te kunnen bereiken. Waar ik vooral voor bezorgd ben, is dat de verschillende beleidsniveaus moeten zorgen dat er door bepaalde maatregelen geen stokken in de wielen worden gestoken. Het is belangrijk dat we goed op elkaar kunnen afstemmen, en we moeten ook op elkaar afstemmen.

Al bij al weet ik ook niet of een dergelijke federale generieke maatregel het verschil zal maken. De werknemers zullen vijf dagen opleiding volgen. De vraag is dan of die vijf dagen goed besteed gaan worden. Over welke opleidingen zal het gaan? Dat weet ik niet. Ik ga ervan uit dat het voordeel van de twijfel nu ook zal spelen. Ik vind het belangrijker dat we de werkgevers en de werknemers stimuleren, en hen ook sensibiliseren over het belang van te blijven investeren in competenties en van de noodzaak van levenslang leren, om zichzelf niet uit de arbeidsmarkt te prijzen. Zoals we weten, moet een laptop ook af en toe geüpdatet worden, dus waarom zouden we ook niet af en toe investeren in onze competenties, om mee te zijn met de nieuw trend?

Nog iets anders: de competentiecheck is noodzakelijk voor werknemers, om de competenties up-to-date te houden. De opleidingskansen zijn daarin ook een zeer belangrijk element. Minister, u weet het ongetwijfeld wel: ik ben enorm benieuwd naar de resultaten van het Partnerschap Levenslang Leren. Als ik me niet vergis, hebt u ook gezegd dat dit ook voor het najaar 2021 zal zijn. Ik vroeg me eigenlijk af: wanneer kunnen we dat actieplan hier in het parlement verwachten? Is er al meer geweten over die timing?

Wat ik absoluut wil vermijden, is dat we bepaalde initiatieven nemen hier in het Vlaams Parlement, voor de Vlaming, en dat bepaalde acties en inspanningen, op Vlaams niveau, worden tegengewerkt. Dat kunnen we alleen maar doen door goede afspraken te maken, goed samen te werken en onze krachten te bundelen om die versterkte leercultuur in Vlaanderen te realiseren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Claes, ik wil absoluut dit actieplan afleveren, samen met collega Weyts, trouwens. Het actieplan moet door de beide kabinetten geagendeerd worden. Het zal niet aan mij liggen als het niet lukt, en ik veronderstel dat collega Weyts hetzelfde zal zeggen. Dit moet dus lukken door, zoals u zegt, goed samen te werken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt voor het bijkomend antwoord. Ik heb geen slotbemerkingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.